Bacheloroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for økonomi
Institutt for samfunnsøkonomi

Jentoft, Magnus Johan

Leder demokratiske institusjoner til økonomisk vekst?

Et komparativt studie av Cuba og Laos

Bacheloroppgave i Politisk økonomi
Veileder: Marius Wishman
Mai 2019

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

Jentoft, Magnus Johan

Leder demokratiske institusjoner til økonomisk vekst?

Et komparativt studie av Cuba og Laos

Bacheloroppgave i Politisk økonomi
Veileder: Marius Wishman
Mai 2019

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for økonomi
Institutt for samfunnsøkonomi

NTNU
Kunnskap for en bedre verden

Innholdsfortegnelse

1. Innledning 2
1.1 Problemstilling 2
1.2 Metode og valg av caser 3
1.3 Populære syn på Cuba og Laos 3
2. Teori og begrepsavklaring 4
2.1 Demokrati, definisjon og makt 4
2.1.1 Hva er demokrati? 4
2.1.2 Demokratiske institusjoner 6
2.1.3 Økonomisk vekst 7
2.2 Forholdet mellom demokrati og økonomisk vekst 7
3. Empiri 8
3.1 Cuba Demokrati 8
3.1.1 Det demokratiske systemet i Cuba, en oversikt: 8
3.1.2 Partiers rolle 10
3.1.3 Valgprosess 11
3.2 Laos Demokrati 12
3.2.1 Det demokratiske systemet i Laos, en oversikt: 12
3.2.2 Partiers rolle 14
3.2.3 Valg 15
3.3 Økonomisk vekst 16
4. Diskusjon 18
4.1 Testing av teori 18
4.2 Alternative forklaringer 20
5 Konklusjon 21
6 Litteraturliste 23

1. Innledning

1.1 Problemstilling

Til tross for en del turbulens, som blant verdenskriger og globale finanskriser, har de siste hundre årene bragt den største økonomiske veksten i menneskelig historie. Dette har blant annet blitt vist av økonomen J. Bradford DeLong, som i 1998 estimerte økonomiske forhold bakover i tid hvor han så på hele verden som en samlet økonomi. Hans estimeringer viste blant annet at gjennomsnittlig BNP per capita i verden mellom 1900 og 2000 ville ha økt med nesten 1000% (DeLong, 1998). Dette er grunnet blant annet den høyere økonomiske vekstraten sammenlignet med den demografiske vekstraten, hvor den globale produksjonen vokste årlig i snitt med 3,0% mellom 1913 og 2012, mens befolkningsveksten var på 1,4% (Piketty, 2014, s.106). Veksten i denne perioden tok derimot virkelig fart på 50-tallet, hvor vekstraten for produksjon per innbygger mellom 1950 og 1990 globalt sett toppet seg på 4%, noe som hittil i historien er den høyeste vekstraten i produksjon oppnådd så langt (Piketty, 2014, s. 139).

I det samme århundret opplevde verden en ny sensasjon, nemlig spredningen og implementeringen av det demokratiske styresettet. I dag sies det at det aldri har vært så mange demokratier rundt om i verden som nå, hvor det finnes flere demokratiske land enn det finnes ikke-demokratiske (Marshall og Elzinga-Marshall, 2017, s. 6). Verden har gått gjennom en rekke demokratiske bølger, hvor vi står i kjølvannet av den tredje i dag etter fallet av de latinamerikanske militærdiktaturene, de søreuropeiske høyrevridde diktaturene og østblokken (Hague, Harrop of McCormick, 2016, s. 50). Under de tidligere to bølgene har vært definert ved interne dynamikker og krav om reform innad i hvert land, blant annet i eldre europeiske land og «nyere» latinamerikanske land. Ved den tredje bølgen hadde derimot vesten vunnet den kalde krigen, og følgende hadde mange vestlige land sett det som sin oppgave å eksportere sine verdier til andre deler av verden. Her kan man særlig trekke fram USA som erklærte spredning av demokrati og demokratiske institusjoner som et mål i amerikansk utenrikspolitikk (Lawson og Epstein, 2019). Dette ble gjort som følge av flere grunner, men særlig var argumentet om at demokrati, og de demokratiske institusjonene som demokratiet består av, fremmer økonomisk vekst.

Spørsmålet en så kan stille seg er dermed følgende, har disse to utviklingene, økonomisk vekst og demokrati, noen sammenheng? Denne oppgaven skal derfor teste dette forholdet, ved at vi spør oss, leder demokrati og demokratiske institusjoner til økonomisk vekst?

1.2 Metode og valg av caser

Det finnes flere måter en kan gå frem for å forsøke å besvare dette spørsmålet på. I denne oppgaven skal vi benytte oss av en kvalitativ casestudie. Casene skal analyseres ved at vi tar et grundig blikk på deres demokratiske institusjoner og hvordan disse fungerer, for så å se landenes økonomiske vekst, for til slutt å settes opp mot teori. Teorien skal basere seg på hva demokrati er, eller kan være, i tillegg til hvilken virkning dette har på økonomisk vekst. Casene vi velger er Cuba og Laos, noe det er flere grunner til.

For til tross for at landene på mange måter kan svært annerledes fra hverandre, så finnes det likevel en rekke likheter. Begge land har en assosiering med statskommunismen, spesielt i tidligere tiår. Laos har i moderne tid i stor grad gått bort fra statskommunismen, men referer enda til sosialismen en gang sin grunnlov, mens Cuba referer sosialismen og kommunismen flere ganger, blant annet som et etablert mål (Constitution of the Lao People's Democratic Republic, 2015, s. 1/ Cuba's Draft Constitution of 2019, 2019, s. 4). De har med andre ord relativt lik ideologisk bakgrunn, hvor de moderne statene oppsto på relativt lik måte med like mål. De har også begge en felles historie med å være kolonier, hvor Cuba først var under Spansk herredømme for senere å være *de facto* under Amerikansk kontroll, mens Laos er en tidligere fransk koloni. Det er ikke til å si at de hadde nøyaktig like strukturering av sine respektive politiske og økonomiske system, eller at de enda har det i dag (noe vi vil vise senere i oppgaven), men de har vært forholdsvis like til tider. Et annet aspekt ved landene er hvordan Cuba ligger i karribien mens Laos ligger i Sørøst-Asia, to regioner som ligger svært langt unna hverandre, men likevel ligger på et lignende nivå økonomisk (Elson, 2006, s. 97). Unntaket her er Cubas svært rike nabo USA, men ettersom USA har, og har hatt i svært mange tiår nå, opprettholdt en svært streng handelsblokade, så har ikke Cuba fått dratt nytte av dette.

1.3 Populære syn på Cuba og Laos

Det en rekke definisjoner og formeninger om hva demokrati er som har fått stor oppslutning, og som blant annet brukes av store internasjonale organisasjoner i deres arbeid med å rangere land etter demokratisk status. Noen av de største på dette feltet er organisasjoner som Freedom House, Economist Intelligence Unit og V-dem. Med forskjellige metoder og mål seg imellom lager de alle sammen rapporter og utgivelser hvor de plaserer land på lister hvor de mest demokratiske landene havner på toppen og de minst demokratiske havner på bunnen. Hvordan de rangerer Cuba og Laos skal vi se på nå.

The Economist Intelligence Unit rangerer (EIU) Cuba på 142. plass, som det mist demokratiske landet i Latin-Amerika og Karibien, mens vi finner Laos på en delt 151. plass som det nest minst demokratiske i Asia, bare «slått» av Nord-Korea i regionen (The Economist Intelligence Unit, 2019).

V-dem sin metode er derimot litt annerledes enn EUI sin, hvor i stedet for en liste så har de flere indekser en blir rangert etter. De to mest relevante indeksene for denne oppgaven kan sies å være liberal- og elektoral-demokrati indeksene. På liberaldemokrati indeksen havner Cuba på en 163. plass, mens Laos havner på en 160. plass, og på elektroaldemokrati indeksen finner vi Cuba på 160. og Laos på 173. (Varieties of Democracy, 2018).

Freedom House på sin side måler først og fremst frihet, hvor de designerer et lands status som fri, delvis fri eller ikke fri, men også hvor mange land som kan betraktes som elektorale demokratier. Dette blir bestemt etter hvorvidt et land har innfridd et sett med minstestandarder for politiske rettigheter og sivile friheter, noe en gjør gjennom et poengsystem hvor en må syv eller flere poeng i elektoral prosess, 20 eller flere poeng i politiske rettigheter og 30 eller flere poeng i sivile friheter (Freedom House, 2018). Laos scorer et poeng i politiske rettigheter, null poeng i elektoral prosess og 11 poeng i sivile friheter, mens Cuba scorer det samme i politiske rettigheter og elektoral prosess, men 13 poeng i sivile friheter (Puddington, 2018, s. 526, 253). Alt i alt enes alle disse organisasjonene om begge land er lite demokratiske, men hvor Laos jevnt over er litt mindre demokratisk enn Cuba igjen.

2. Teori og begrepsavklaring

2.1 Demokrati, definisjon og makt

Demokrati er som mye annet arvet fra de gamle grekerne, hvor til og med selve ordet *demokrati* kommer fra det greske ordet *demokratia* er satt sammen av de greske ordene *demos* og *kratos*. Ordet *demos* betyr folket og mens *kratos* betyr styre (Hague, Harrop og McCormick, 2016, s. 38). Selve ordet kan da bety «folkestyre» eller «folkemakt», men hva ligger i dette ordet, hva er demokrati og hvordan ser det ut? For å gjøre rede for dette skal vi diskutere dets mulige meninger og definisjoner.

2.1.1 Hva er demokrati?

Hvordan et slikt folkestyre skal være finnes det mange tanker om, og det er to viktige retninger av demokrati en kan skille mellom. På den ene siden finner vi det direkte demokratiet, som vi så i det gamle Athen, hvor folket selv deltar i og tar avgjørelsene som

omhandler samfunnet sitt (Hague et. al., 2016, s. 39). Den mest utbredte modellen er derimot den representative modellen. Under det representative demokratiet styrer folket indirekte, dvs. folket bestemmer hvem som skal styre dem gjennom jevnlige valg hvor de valgte representantene for folket må stå til ansvar ovenfor de hen representerer (Røiseland og Vabo, 2016, s. 106). Dette er den modellen som har vunnet frem i de aller fleste selverklærte demokratiske land i dag. Den representative modellen finner man blant annet igjen i tanken om liberaldemokratiet, en form for indirekte, representativt demokrati hvor individene i samfunnet er beskyttet gjennom individuelle rettigheter ingen kan bryte med (Hague et. al., 2016, s. 43). Det inkluderer gjerne rettigheter som rett til frihet, sikkerhet, privatliv, ytringsfrihet, trosfrihet og så videre. Liberaldemokratiet kan dermed sies å være et styresett basert på lover og regler, og prinsippet om rettssikkerhet, heller enn (Hague et. al., 2016, s. 44).

Det finnes med andre ord stor uenighet om hva demokrati er for noe. Denne uenigheten har forspilt seg akademisk, men også politisk. Et eksempel på dette er hvordan borgerlige, vestlige stater og «kommunistiske» folkerepublikker som på mange måter ikke kunne være mindre like, begge var demokratier når de omtalte seg selv. Demokrati er altså et konsept forstått på forskjellige måter på forskjellige steder til forskjellige tider med like røtter, men likevel med forskjellige utfall. Det har vist seg å være et like diskutabelt og flyktig konsept som hva «frihet», «likhet» og «rettferdighet» er, som for ulike grupper og individer alltid vil ha en ulik forståelse for, og trolig aldri vil finne en betydning der rår fullstendig enighet om (Arblaster, 2002, s. 6). Det er så generelt og vagt at ulike forståelser og tolkninger blir mulige. I roten derimot ligger noen prinsipper og ideer felles for alle definisjoner av demokrati. Denne inneholder tanker om at makt har sitt grunnlag i folket, hvor folket til syvende og sist enten bestemmer, eller bestemmer hvem som skal bestemme.

En måte å se på demokrati er Dahls polyarki-konsept (på engelsk «polyarchy). Dahl definerte nemlig demokrati som et politisk system hvor en av dets karakteristikker er at samfunnets kvalitet er fullstendig, eller nesten fullstendig, lydhørt for alle dets borgere (Teorell, Coppedge, Lindberg og Skaaning, 2018, s. 75). Han så derimot på dette som et uoppnåelig ideal og presenterte dermed heller polyarki som et mer realistisk alternativ som besto av en kombinasjon av frie valg, universell stemmerett, politiske friheter og alternative kilder til informasjon, for å styrke de frie valgene (Teorell et. al., 2018, s. 72). Dette er da et syn på noe som nærmer seg demokrati i en representativ variant, og er det som faller nærmest hvordan EIU og V-dem ser på demokrati. Et slik syn på demokrati kan settes opp mot Schumpeters

konsept om minimalistisk demokrati (Teorell et. al., 2018, s. 75). Dette er også en form for representativt demokrati, men uten noen tanker om politiske friheter som ytringsfrihet og organisasjonsfrihet, hvor da forholdet mellom demokrati og rettigheter heller blir etter empirisk spørsmål enn et teoretisk et. Et annet minimalistisk syn på demokrati er at demokrati først og fremst handler om eksistensen av valg, og omtales da «elektoralt demokrati». Dette er det målet på demokrati Fredom House benytter seg av. Derimot så kan det argumenters for at eksistensen av valg alene kan være meningsløst, om ikke det finnes friheter til å fylle valgene en tar med mening (Teorell et. al., 2018, s. 75).

En annen måte å se på demokrati er å legge fokus på styre-delen av folkestyre, nemlig ved å betrakte demokrati som likt fordelt makt og mulighet til å styre, i stedet for en metode for å bytte ut en politisk elite med en annen (Pansardi, 2016, s. 90). Dette synet er basert på en teoretisk analyse om at for at demokrati skal være til stede så må det være mulig å forhindre dominerende forhold i, og utenfor, den politiske sfæren (Pansardi, 2016, s. 90). Det er med andre ord ikke et mål for demokratier å oppnå, men heller et nødvendig kriterie for demokrati i det hele tatt kan eksistere. «Dominerende forhold» defineres i dette tilfellet som en stabil relasjon basert på maktforskjeller, hvor da innehaver av makt bruker, eller har muligheten til å bruke, makten på en måte som har negativ virkning en annen parts interesser eller muligheter. For at en så skal kunne greie å oppnå demokrati må altså forskjeller i makt og ujevn fordeling av ressurser minimeres, hvert fall til de grad at ekstreme maktforskjeller som muliggjør dominerende relasjoner (Pansardi, 2016, s. 98). Dette er en tanke som er i tråd med flere aspekter av venstrevridd ideologi, som blant annet vist i en laotisk politisk håndbok, hvor ekte demokrati ble definert som reorganiseringen av klasserelasjoner bort fra den herskende klasse og mot samfunnet generelt (High, 2013, s. 138).

2.1.2 Demokratiske institusjoner

Demokrati kan som vi har sett til dels om rammene og handlingsverket samfunnet fungerer innad. Et sentralt element ved demokratiske, eller ikke-demokratiske samfunn forøvrig, er hvordan samfunnet og demokratiet forvaltes. Eller som det kan beskrives med andre ord: Av hvem og hvordan settes samfunnets bestemmelser i verk? Det er her institusjonsbegrepet kommer inn.

Organisasjonsforskeren Philip Selznick skiller mellom institusjon og organisasjon følgende: En *institusjon* er det uformelle, noe organisk som vokser frem over tid innad de formelle rammene og normene nedsatt ved grunnregler som utgjør en *organisasjon* (Christensen, Egeberg, Lægreid, Rosness og Rørvik, 2015, s. 52). En demokratisk institusjon vil dermed

være en organisasjon som har utviklet særegne uformelle karakteristikker med en demokratisk forankring, dvs. at dens organisasjonelle og institusjonelle rammer er demokratisk i oppbygning (for eksempel. et parti) eller er underlagt demokratisk kontroll (for eksempel. et departement, kommuneadministrasjon).

2.1.3 Økonomisk vekst

Økonomisk vekst er produksjonsøkning av varer og tjenester innenfor en økonomi, altså en geografisk enhet hvor begrensende ressurser benyttes for produksjon og fordeling av gitt produksjon, fra en tid til en annen (Chappelow, 2019b/Kenton, 2018). Vanligvis så måles dette som vekst i bruttonasjonalprodukt (BNP). BNP viser verdien av produkter og tjenester produsert innenfor en økonomi, som regel et land, innenfor en viss periode, av produksjonsmidlene eid av beboere i denne økonomien. Dette regnes som regel ut ved å summere alle utgifter i form av offentlig og privat konsum, privat innenlands investering, offentlig investering og nettoeksporten (Chappelow, 2019a). Økonomisk vekst kan dermed betegnes som en økning i BNP, altså en økning i produksjon og forbruk, og da en økning i størrelse av økonomien.

2.2 Forholdet mellom demokrati og økonomisk vekst

Under et demokrati, altså strukturen hvor folket har muligheten og makten til å påvirke sine omgivelser, vil dette ha en påvirkning på institusjonene i samfunnet. I et demokrati har folket muligheten til å kaste det daværende styresettet, sine representanter eller forvaltningen om de skulle føle at disse skulle være ineffektive, korrupte eller på andre måter lite dugelige, på en fredelig måte, i favør av noe som betraktes som bedre (Riviera-Batiz, 2002, s.226). På denne måten vil institusjonene med ansvar for forvaltning og styring bli bedre over tid, da befolkningen vil gjennom den demokratiske prosessen bytte ut uønskede forvaltere med andre som fungerer bedre i øynene til folket, noe som vil legge til rette for vekst.

Videre, om en særlig betrakter et liberalt, representativt demokrati, så kan man også betrakte de valgte representantenes egeninteresser som en faktor som kan lede til forbedring over tid. En valgt maktinnehaver vil måtte høre på folket og innfri kravene folket setter for å fortsette å holde på makten, for om dette ikke skjer så vil en bli erstattet ved neste valg. Av denne grunnen så har en demokratisk valgt representant færre muligheter til å utnytte sin maktposisjon for egen økonomisk berikelse eller å utføre andre upopulære handlinger eller politiske bestemmelser (Barro, 1996, s.2). Valgte representanter vil derfor ha insentiv til å høre på og følge opp om ønskene til dem hen er ment å representere, noe som vil kunne føre

til bedre styring og økonomisk vekst, da i alle fall noen politiske bestemmelser siktet mot økonomisk vekst vil være politisk populære (Riviera-Batiz, 2002, s.226).

Derimot så peker ikke alle teorier retningen at demokrati og de følgende demokratiske organisasjonene fører til bedre styring og da vekst, men heller mot det motsatte. For i et demokrati vil det eksistere et mangfold av konkurrerende stemmer, interesser og lobbygrupperinger, som kan føre til at de demokratiske institusjonene opplever handlingslammelse (Riviera-Batiz, 2002, s.226). Dette synet er tett knyttet opp mot begrepet «byråkratisk autoritærisme» (engelsk: bureaeucratic authoritariansim) som ble mye brukt og argumentert for på 70-tallet, blant annet av den latinamerikanske statsviteren Guillermo O'Donnell (Danevad, 1993, s. 3). Demokrati og langtrukne prosesser kan bety at viktige avgjørelser i utviklingsprosesser blir fraværende, og som en følge av dette vil utviklingen svekkes. Blant annet den tidligere statsministeren i Singapore, Lee Kuan Yew, har argumentert for dette, hvor han betrakter det av veksten bystaten opplevde ikke kunne tatt sted uten de strenge restriksjonene på politiske og sivile rettigheter (Riviera-Batiz, 2002, s.226).

Det teoretiske grunnlaget for at demokrati vil føre til økonomisk vekst kan dermed synes å være inkonklusiv (Barro, 1996, s.2). I den neste delen vil vi derfor teste teorien empirisk, ved å se på noen av de respektive landenes institusjoner.

3. Empiri

3.1 Cuba Demokrati

3.1.1 Det demokratiske systemet i Cuba, en oversikt:

Som mange andre land består den Cubanske stat av tre ledd, institusjoner om man vil, nemlig den lovgivende-, utøvende- og dømmende makten. Først skal vi gå inn på den lovgivende.

Den lovgivende makten, også kjent som «Nasjonalforsamlingen av folkets makt» (Asamblea Nacional del Poder Popular på spansk), heretter bare referert til som nasjonalforsamlingen, består av 605 valgte representanter som sitter i femårsperioder (Inter-Parliamentary Union, 2018). Forsamlingen møtes vanligvis to til tre ganger i året, og møtene varer vanligvis to til tre dager (Hudson, 2002, s. 233). De valgte representantene er ikke yrkespolitikere da de ikke får lønn for å være en representant, bortsett fra godtgjørelser som kompensasjon for tapt timelønn som følge av møtevirksomhet i forbindelse med representantrollen deres. Som en følge beholder alle sine gamle jobber.

Nasjonalforsamlingen har den formelle makten til å blant annet erklære krig og fred, vedta eller endre lovgivning, godkjenne budsjett og nasjonale økonomiske planer, velge medlemmene til «statsrådet» (Consejo de Estado på spansk) og president, visepresident og sekretær, i tillegg til å velge medlemmene av høyesterett (Hudson, 2002, 233). Forsamlingen har tidligere blitt beskrevet som en institusjon med lite makt, ettersom det nærmest alltid brukte å stemme gjennom forslag bestemt av den utøvende makten samstemt. Dette endret seg derimot på 90-tallet under president Ricardo Alarcon de Quesada, hvor forsamlingen ble i mye større grad ble preget av diskusjon og ytterligere behandling av den utøvende makts forslag (Hudson, 2002, 233).

Statsrådet har som oppgave å representere nasjonalforsamlingen i tiden mellom når nasjonalforsamlingen møtes, og må rapportere all sin virksomhet til forsamlingen. Presidenten, visepresidenten og sekretæren til nasjonalforsamlingen sitter i dette rådet, sammen med de andre medlemmene valgt av forsamlingen, hvor alle må være valgt som en representant til forsamlingen først. Statsrådet har 31 medlemmer som ledes av presidenten av nasjonalforsamlingen, sammen med en første-visepresident og flere ytterligere visepresidenter, hvor alle medlemmene er rangert etter rang (Hudson, 2002, 234).

Presidenten valgt av nasjonalforsamlingen har rollen som republikkens statsleder og har som oppgave å lede forsamlingen (Cuba's Draft Constitution of 2019, 2019, s 36). Dagens president er Miguel Diaz-Chanel, som ble valgt av nasjonalforsamlingen i 2018. (Buncombe, 2018). Presidenten sitter i femårsperioder og kan maksimalt sitte over to sammenhengende perioder. Andre oppgaver til presidenten er å representere staten og styre landets forhold med andre land, skrive under på lovene fra nasjonalforsamlingen, foreslå ovenfor nasjonalforsamlingene eller statsrådet designering, suspendering, fjerning eller substituering blant annet statsminister, høyesterettspresidenten, presidenten til det nasjonale valgrådet eller medlemmer av ministerrådet (Cuba's Draft Constitution of 2019, 2019, s 37).

Den utøvende makt ledes av statsministeren, en post som ble gjeninnsatt i 2019 etter folkeavstemningen vedtok den nye grunnloven med 87% i favør. Dette betydde gjeninnføringen av skille mellom statsleder og leder av regjering, hvor statsministeren som velges av nasjonalforsamlingen for å lede ministerrådet og da seg av de daglige funksjonene til regjeringen (Baer, 2019). Ministerrådet er den cubanske regjering og det høyeste utøvende og administrerende organet i Cuba, hvor rådet har makten nedsatt i grunnloven til å administrere lover og resolusjoner og godkjenne unntak fra statlig eie av produksjonsmidler (Hudson, 2002, s. 237). Ministrene som fyller dette rådet er formelt valgt av

nasjonalforsamlingen, men kan endres av statsrådet etter anbefaling fra dets president. I tillegg til statsministeren består rådet av visestatsministrene, ministrene og en sekretær, i tillegg til at generalsekretæren i den kubanske fagorganisasjonen kan delta på møter om vedkommende ønsker dette (Cuba's Draft Constitution of 2019, 2019, s 39).

3.1.2 Partiers rolle

Det kubanske kommunistpartiet, Partido Comunista de Cuba (PCC), ble grunnlagt med røtter i arbeiderbevegelsen på 1920-tallet (Chomsky, 2011, s. 30). Partiets øverste ledd er partikongressen. Her blir partiets programmer og verdier bestemt, i tillegg til det er her partiets sentralkomité blir utpekt (Backer, 2016a, s. 6). Kongressene skjer ved regelmessige intervall, og det ikke kan være mer enn fem år mellom dem. Dette har derimot ikke alltid blitt fulgt, hvor det tok 10 år mellom den første og den andre kongressen, og hele 14 år mellom den femte og sjette. Den siste kongressen partiet avholdt var i 2016, og det deltok rundt 1000 delegater. Prosessen med å nominere delegater begynte i 2015 i alle partilokallag over hele landet. Partikomitéer i kommunene organiserte kommisjoner med oppgave å evaluere hver enkel nominasjon i ettertid (Morales, 2016). Dette arbeidet kom i etterkant av en lengre prosess både nasjonalt, regionalt og lokalt for å diskutere og bedømme tidligere arbeid gjort av partiet, hvor så mye som 1,5 millioner mennesker, medlemmer og ikke-medlemmer, skal ha deltatt (Morales, 2016). Ved denne kongressen ble det derimot ikke gjort som ved forrige, hvor retningslinjer og avgjørelser som skulle tas på kongressen ble publisert i god tid for vanlige folk å kunne sette seg inn i, noe som resulterte i at de ble vidt diskutert over hele Cuba (Backer, 2016b, s. 193).

Sentralkomiteen er en av de mektigste organene i partiet og har blant annet som oppgave å organisere kongressene. De fungerer også som partiets øverste organ når kongressen ikke er samlet (Backer, 2016a, s. 7). Denne komitéen består av mange sentrale ledere i midten av partihierarkiet av varierende antall, hvor den for eksempel hadde 146 medlemmer i 1986, men hele 225 etter neste partikongress i 1991 (Hudson, 202. s. 252). Organet som kan sies å ha mest makt i partiet derimot er partiets politiske byrå, som virker som partiets øverste når verken kongressen eller komitéen møtes. Det politiske byrået møtes ukentlig for å diskutere viktige spørsmål den cubanske nasjonen står ovenfor og ledes av partiets førstesekretær, og består ellers av mange av landets viktigste mennesker (Hudson, 2002, s. 249). Disse menneskene har ofte andre viktige posisjoner ellers i det cubanske samfunnet, særlig innenfor militæret, stat, masseorganisasjonene eller andre poster i partiet, gjerne som leder av provinsgrenene i partiet. Dette har vært et punkt for diskusjon i Cuba, ettersom Cuba formelt

har fulgt det leninistiske prinsippet om at parti og stat skal være adskilt, bortsett fra øverst i landets autoritetshierarki, noe som ikke alltid har vært tilfellet (Backer, 2016a, s. 9).

Et særegent aspekt ved det cubanske kommunistpartiet er at medlemskap ikke er åpent for alle, derimot må man bli utpekt som en «eksemplarisk arbeider» på sin arbeidsplass av sine medarbeidere for å kunne bli en kandidat for medlemskap (Hudson, 2002, s. 254). Deretter vil en i partiet med ansvar for nye opptak evaluere kandidaten for å avgjøre hvorvidt vedkommende skal få bli medlem eller ei. Partiet hadde i 2016 over 670000 medlemmer, i tillegg til de 300000 medlemmene i ungdomsgrenen av partiet (Cubadebate, 2016/TeleSUR, 2017). Historisk sett har de aller fleste i den cubanske nasjonalforsamlingen vært medlemmer av partiet.

3.1.3 Valgprosess

Som beskrevet tidligere så består nasjonalforsamlingen av 605 valgte representanter. Hvordan disse har blitt valgt skal vi se nærmere på nå.

For veldig mange av representantene starter veien til nasjonalforsamlingen i en av de 169 cubanske kommunene. I disse holdes det valg hvert 2,5 år for å finne representanter fra valgkretsene (circunscripciones) til å velges som delegater til kommuneforsamlingen (Roman, 2007, s. 69). Etter cubansk lovgivning må det være mellom to til åtte kandidater fra hver valgkrets, hvor kandidatene nomineres og velges av nabolagsmøter innenfor kretsene. For å bli valgt må en kandidat få mer enn halvparten av stemmene, og om dette ikke skjer, så vil det bli gjort en ny runde med avstemninger for å velge mellom de to kandidatene med flest stemmer. Bare private individer kan nominere kandidater, hvor partier og andre organisasjoner ikke får lov til dette (Roman, 2007, s. 69). Dette betyr at selv det kubanske kommunistpartiet, både etter lov og praksis, ikke spiller noen formell rolle i sammensetningen av kandidater for kommuneforsamlingene. Valgkamp skjer først og fremst i form av at kandidatene henger opp biografier om seg selv i de kretsene en har stilt til valg for å representere. Penger spiller heller ikke noen rolle også på lokalt plan, ettersom det å sitte i kommuneforsamlingen er ulønnet, på lik måte som i nasjonalforsamlingen (Roman, 2007, s. 70).

Valget til nasjonalforsamlingen fungerer litt annerledes. Ved dette valget foreslås kandidater av de cubanske masseorganisasjonene og fagforeningene, organisasjoner som godt over halvparten av alle kubanere er medlemmer i, hvor den ene masseorganisasjonen Comités para la Defensa de la Revolución (CDR) («komitéer for forsvaret av revolusjonen» på norsk) ved

utgangen av 90-tallet alene hadde 7,5 millioner medlemmer. (Hudson, 2007, s. 258). Dette skjer ved plenumsmøter i organisasjonens kommunale, provinsielle og nasjonale nivå. Disse organisasjonene vil så sette ned kommisjoner for å sette sammen lister av kandidatene. Privatpersoner eller partier er ikke tillatt å foreslå kandidater (Roman, 2002, s. 70). Kandidater foreslått må så ratifiseres av den kommuneforsamlingen den eller de potensielt vil kunne representere, ettersom at det er slik at avstemningen skjer i kommunene, hvor det skal være 20000 mennesker per representant. For at en kandidat skal velges må vedkommende få over halvparten av stemmene, og har en blitt valgt kan en tilbakekalles av de som har valgt deg (Martínes, 2018).

Forholdet mellom lokalvalg og valget til nasjonalforsamlingen er at opp til 50% av kandidatene foreslått til nasjonalforsamlingen må være valgt til kommuneforsamlingen for den kommunen kandidaten skal representere, noe som omtales som *de base* (Roman, 2002, s. 70). Disse må bo i kommunen som skal representeres. De andre 50% må ikke dette, og omtales som *directos*, noe som er bestemt for å gjøre det lettere å sikre bedre representasjon av ulike grupper i samfunnet, i tillegg gjøre det lettere for nykommere i politikken å ikke bli overskygget av etablerte veteraner.

3.2 Laos Demokrati

3.2.1 Det demokratiske systemet i Laos, en oversikt:

Som i Cuba er statsmakten i Laos også delt opp i tre, hvor vi finner den utøvende-, lovgivende- og dømmende makt.

Den utøvende makt ledes av landets president som kan velges av den nasjonale forsamlingen med to tredjedels flertall, hvor nåværende president er Bounnhang Vorachith. Etter den vedtatte grunnloven er rollen som President en svært mektig en, hvor en som president blant annen velger medlemmene til og lederen (statsministeren) av regjeringen, med godkjennelsen av nasjonalforsamlingen (Savada, 1995, s.228). Denne makten innebærer også muligheten til å kaste ut medlemmer og leder av regjerning, om så skulle være ønskelig. Videre så presiderer presidenten møter med regjerning, når dette finnes nødvendig, i tillegg til å utpeke eller avsette provinsielle guvernører og lokale ordførere, da etter anbefalinger fra statsminister (Savada, 1995, s.229). Presidenten er i tillegg øverste leder av landets militære styrker og vedkommende har også makten til å fremme resolusjoner.

Regjeringen er den fremste administrative organisasjonen i Laos, og ledes formelt av den utpekte statsministeren som sitter i en femårsperiode. Ellers består regjeringen av

visestatsministre, ministre og ledere av ministerekvivalente statskomiteer, hvor ingen kan sitte i mer enn to sammenhengende perioder (Constitution of the Lao People's Democratic Republic, 2015, s. 16). Statsministeren har som oppgave å lede arbeidet utført av regjeringen i tillegg til å bestemme deler av regjeringens sammensetting, hvor en har rett til å utpeke, flytte eller fjerne blant annet visestatsministeren og nestlederne av departementene. Statsministeren har også makten til påvirke administrasjon, hvor vedkommende kan innsette eller fjerne provinsielle guvernører, samt hovedstadens, Vientiane, guvernør, om et møte med provinsielle representanter tillater dette. For øvrig har regjerningen som oppgave å, i tillegg til presidentens forordninger og resolusjoner, iverksette grunnloven og lovene og resolusjonene nasjonalforsamlingen og nasjonalforsamlingens stående komité vedtar.

Nasjonalforsamlingen, på lik linje med regjeringen, blir valgt hvert femte år. Grunnloven spesifiserer aldri hvor mange seter forsamlingen skal romme, men hadde 149 i 2016. Setene blir fylt av valgte representanter med oppgave å representere sine velgeres bekymringer og ønsker, samt instruere regjeringen (High, 2013, s. 141). Forsamlingens største makt ligger i å velge eller fjerne statens president og statsminister, som tidligere beskrevet. Videre har forsamlingen også muligheten til å velge eller fjerne også presidenten av høyesteretten og riksanklageren, i tillegg til å endre på sammensetningen av regjerningen etter anbefaling fra presidenten (Savada, 1995, s.231). Forsamlingens oppgaver og makt innebærer blant annet muligheten til å endre på grunnloven, vedta lover, utforme statsbudsjett, sette skattenivå, godkjenne landets inngang i- eller utmeldelse av mellomstatlige forpliktelser aller avtaler og bestemme sammensetningen av nasjonalforsamlingens stående komité (Constitution of the Lao People's Democratic Republic, 2015, s. 10).

Den stående komiteen består av forsamlingens president, visepresidenten og et nummer av andre medlemmer bestemt av forsamlingen. President og visepresidenten av nasjonalforsamling blir president og visepresident av den stående komitéen. Denne komitéen må til da nasjonalforsamlingen ordinært bare møtes to ganger i året, slik at komitéen er til for å oppfylle en rekke av de samme oppgavene og pliktene forsamlingen har. Dette innebærer blant annet å overse aktivitetene til den utøvende- og dømmende makten i landet, tolke og lage lover, innsette eller avsette dommere basert på anbefaling av presidenten av høyesterett, i tillegg til å forberede nasjonalforsamlingens møter (Savada, 1995, s.231).

3.2.2 Partiers rolle

Som vi sett så er nasjonalforsamlingen, og politikken for øvrig, i Laos påvirket av kommunistpartiet. Det er ett stort overlapp mellom partiet og statsapparatet, og da særlig regjeringen. Ministerielle ansettelser og policy bestemmes av partiet og godkjennes av nasjonalforsamlingen med minimal diskusjon (Stuart-Fox, 2005, s.12). Dette har gjort at forsamlingen historisk sett har tatt lite initiativ om det ikke er bestemt på forhånd av byrået, og derfor ikke blitt sett på som noe mer enn et symbol (Stuart-Fox, 2005, s.12/High, 2017, s.142). Denne oppfatningen har endret seg de siste årene derimot, hvor forsamlingen nå også ses på som en viktig arena for politisk diskusjon. Til tross for dette er partiet likevel en av de viktigste institusjonene i Laos.

Laos' kommunistparti, i dag kjent som «The Lao People's Revolutionary Party» (LPRP), ble grunnlagt i 1955 som «Lao People's party». Partikongressen er partiets høyeste organ og skal representere viljen til partiets medlemmer, som i 2006 talte rundt 150000 personer (Gunn, 2007, s. 185). Mellom kongressene derimot er det partiets politiske byrå, kjent som Politburo, som sitter øverst i partihiearkiet (Savada, 1995, s.208). Det sitter 11 personer i byrået hvor alle er rangert fra topp til bunn, hvor den av høyest rang er partiets leder, kjent som partiets president, men også landets president (Stuart-Fox, 2005, s.11). Frem til 2001 var vedkommende av høyest rang også landets statsminister, men rollen som statsminister og president er nå delt. Det er vanlig at statens visepresident også sitter i byrået. Setene i byrået fylles ved at personer velges fra og av partiets sentral-komité, som ligger rett under byrået i partihierarkiet. Sentralkomitéen velges av partikongressen og rommet etter den syvende kongressen i 2001 53 medlemmer. Disse medlemmene består av byråmedlemmene, sentrale ministre i regjeringen, ledende generaler i hæren, ledere av masseorganisasjoner og sekretærer fra de provinsielle parti-komitéene (Savada, 1995, s. 208). Sentralkomitéen har som oppgave å lede partiet mellom partikongressene.

Ettersom det er partikongressene som på papiret har mest makt, da det er her sentralkomitéen velges og større avgjørelser ratifiseres, er det viktig å forstå hvordan disse foregår og hvem som får delta. Dette kan vises ved å beskrive prosessen som ledet opp mot den 10. partikongressen som ble avholdt i 2016. Denne prosessen startet i distriktene allerede i 2014 da alle de 146 distriktskomitéene i partiet avholde medlemsmøter for å blant annet velge delegater for å delta i møter i øvre nivå av partiet senere i prosessen (Sayalath og Creak, 2017, s. 181). I disse distriktsmøtene ble det rapportert at partimedlemmene kunne velge fritt mellom kandidatene, i henhold til partiets demokratisk sentralistiske linje, men da etter de

hadde blitt gjort oppmerksom om hvilke av kandidatene som hadde blitt utpekt som etterfølgerne til det lokale lederskapet. Dette var også tilfellet i det neste leddet i prosessen som tok sted i løpet av det følgende året.

I dette leddet ble det holdt 54 møter av partikomiéer som representerte provinsene, hovedstaden, departementene og de departement-ekvivalente organene i staten og partiet. Dette ble gjort for å velge delegatene til kongressen, men også for å internt velge nye medlemmer til partikomitéene. For også i disse møtene var valgene åpne for å velge fritt mellom kandidater, men valgene var satt opp på en måte favoriserende for de eksisterende ledere og de utpekt til å erstatte disse ved en senere anledning (Sayalath og Creak, 2017, s. 181). Etter disse valgene sto nomineringen klar med 685 delegater valgt for å representere partimedlemmer over hele landet i kongressen. Resultatet av valgene til sentralkomitéen holdt under kongressen skulle vise seg å stå i stil med valgene gjort i prosessen opp mot kongressen. For omtrent uten feil ble alle valgt som sekretærer til sin partikomié for provins eller departement under valgene i 2015 valgt til guvernør eller minister av samme institusjon på kongressen i 2016 (Sayalath og Creak, 2017, s. 181).

3.2.3 Valg

Av Laos' flere statlige institusjoner så er det bare en som er direkte underlagt valg, nemlig nasjonalforsamlingen. Derimot er det flere institusjoner som seg igjen helvis eller delvis er underlagt forsamlingens vilje, da regjeringen og den dømmende makten, som vi har sett ovenfor. Vi skal dermed se på hvordan valg av nasjonalforsamlingen tar sted, blant annet ved å se hvordan forrige valg tok sted.

I 2016 var det 211 kandidater på valg til nasjonalforsamlingen med 149 plasser ved dette valget (Sayalath og Creak, 2017, s.188). For å stille som kandidat må en være 21 år eller eldre og laotisk statsborger, men kanskje enda viktigere så må en ha støtte fra enten lokale myndigheter eller fra en av masseorganisasjonene i Laos (Inter-Parliamentary Union, 2016). I hvert valgdistrikt er det valgkomitéer som bestemmer kandidatene, i tillegg til hvor mange kandidater det skal være. Disse valgkomitéene oversees og ledes av den nasjonale valgkomitéen som foreslås av den stående forsamlingskomitéen, men godkjennes av presidenten (Constitution of the Lao People's Democratic Republic, 2015, s. 24). Både presidenten og visepresidenten sitter i denne nasjonale komitéen.

Valgkamp var i liten grad tillatt, slik at velgere gjorde sine valg basert på kandidatenes CV og deres uttalte politiske interessefelt, hvor spørsmål om lokale forhold, økonomi og utvikling

dominerte (Sayalath og Creak, 2017, s.188). Av de 149 kandidatene som til slutt ble valgt til forsamlingen så var hele 144 medlemmer av LPRP, hvor de resterende 5 var uavhengige kandidater. Offisielle tall fra Laos' myndigheter forteller at 97.9 prosent av de 3.73 millionene i landet med stemmerett, altså alle med laotisk statsborgerskap over 18, stemte ved valget (Inter-Parliamentary Union, 2016).

3.3 Økonomisk vekst

Vi skal nå se på landenes økonomiske tilstand. Dette gjøres ved å se på data over økonomisk utvikling de siste tiårene, med data fra Verdensbanken. Dataen som presenteres er fra 1985 til og med 2017 ettersom det er innenfor dette intervallet at Verdensbanken har data for begge landene. Satt opp i grafer, hvor vekst i BNP i prosent finnes på y-aksen mens x-aksen viser tid i år, viser dataen følgende:

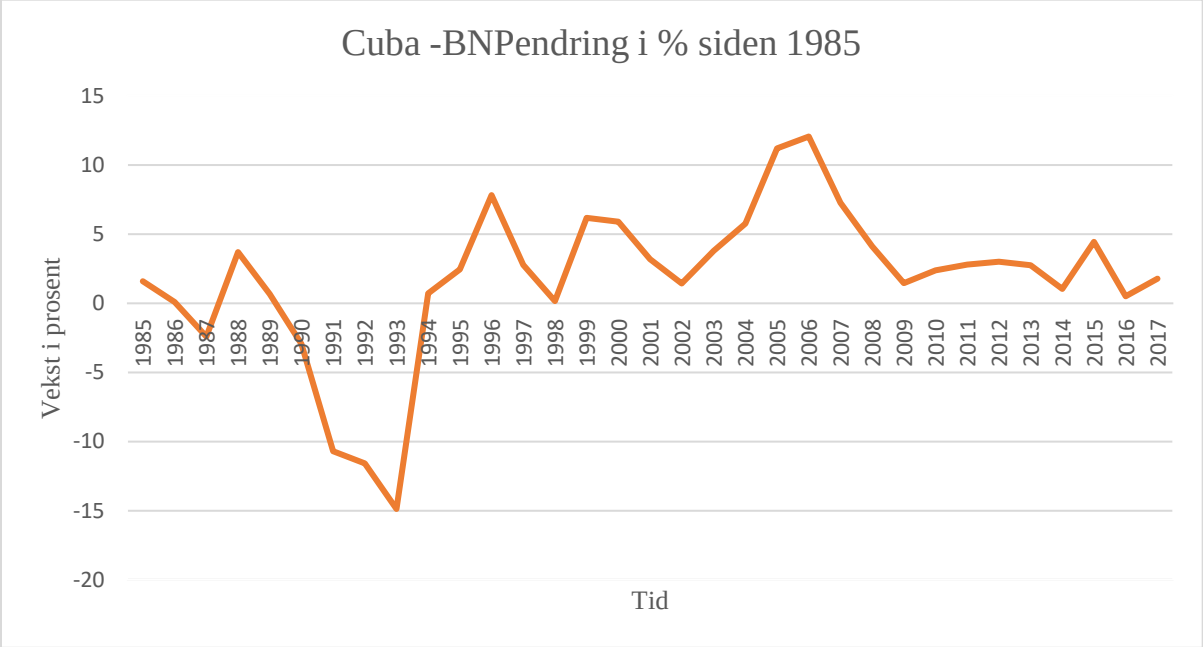

Figur 1: Cuba (Verdensbanken, 2019)

Det man kan se fra denne grafen er at det er tydelig at Cuba har sett turbulente tider. Dette ser man når man betrakter starten på 90-tallet, altså når Sovjet falt, og Cuba ikke lengre kunne stole på sin trofaste handelspartner. Det man derimot også kan se er hvordan Cuba har kommet seg greit ut av dette og sett stor økonomisk vekst, helt oppe i over 10% årlig ca. perioden 2005-2006, men siden mye lavere vekst enn det.

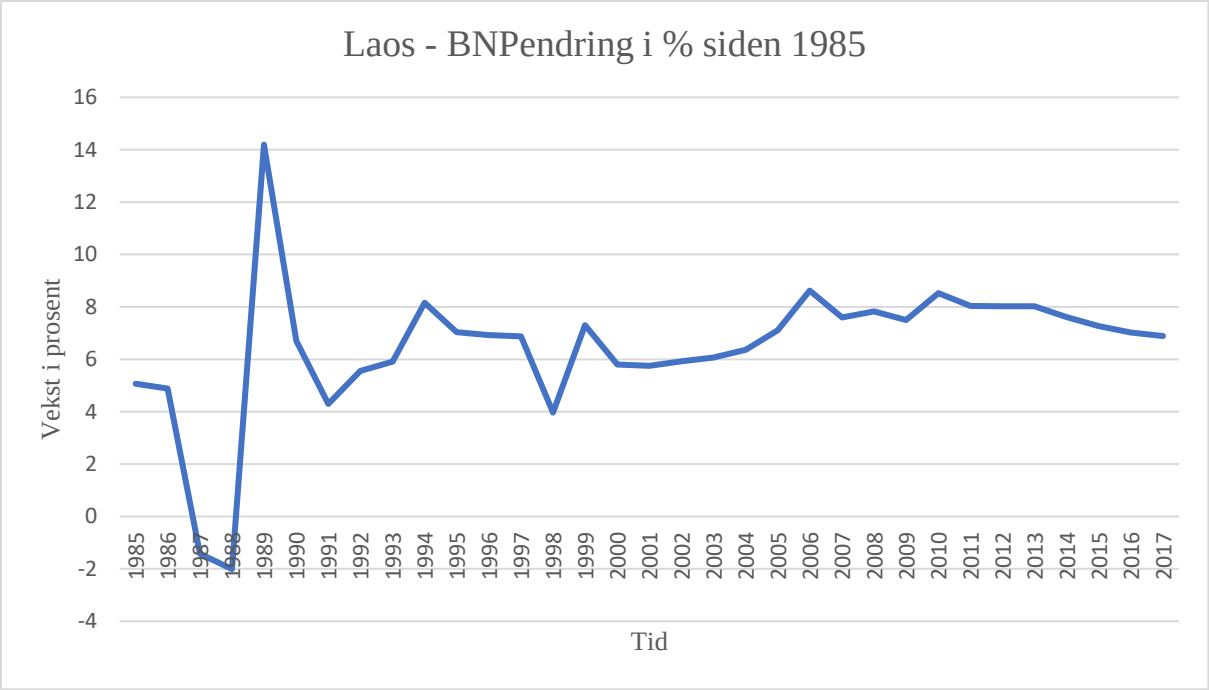

Figur 2: Laos (Verdensbanken, 2019)

Laos på sin side hadde ikke det samme dramatiske fallet i BNP-vekst på starten av 90-tallet, men heller en stor økning på om lag 14% i 1990. Siden dette har veksten holdt seg veldig stabilt og høyt, dog ikke like høyt som i 1900.

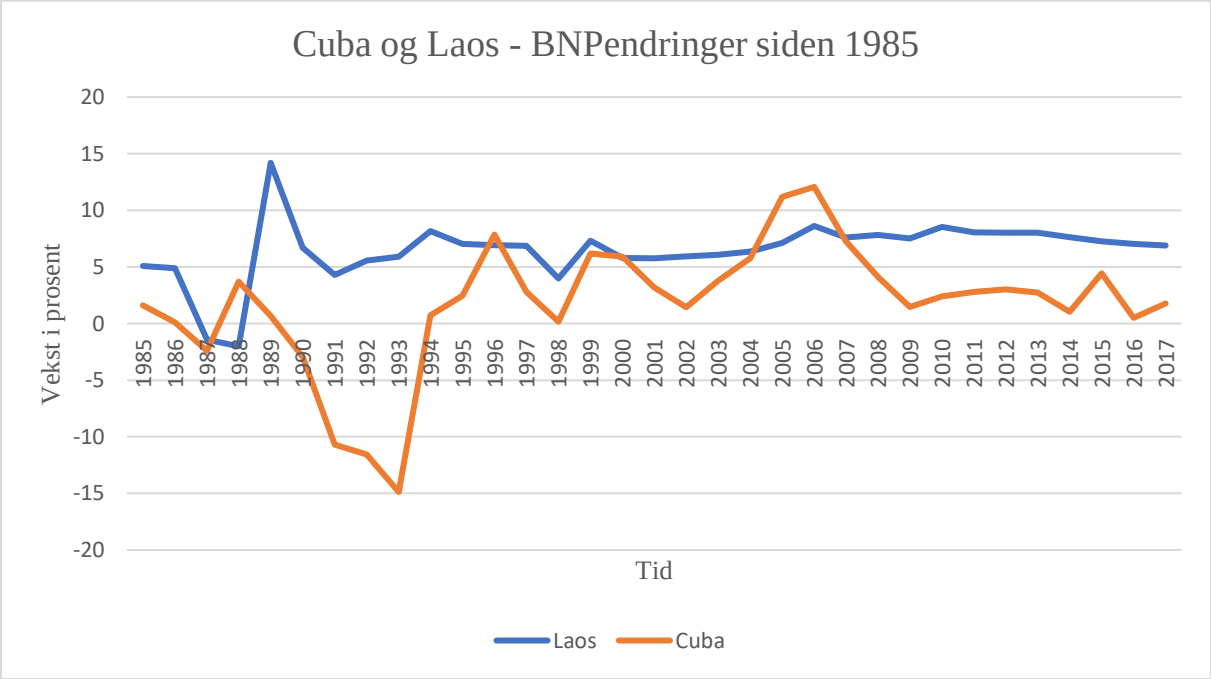

Figur 3: Cuba og Laos (Verdensbanken, 2019)

Sammenligner man grafene kan man se noe veldig tydelig, nemlig at Laos har jevnt over, bare med noen få unntak, sett en mye større BNP-vekst enn Cuba. De siste 10-12 årene har Laos sin vekstrate ligget på et nivå omtrent dobbelt så høyt som Cuba sin vekstrate.

4. Diskusjon

4.1 Testing av teori

Med vår teori og våre empiriske funn presentert er det mulig å gjøre noen sammenligninger. Dette skal vi gjøre ved å sammenligne institusjonene som er blitt presentert og beskrevet, samtidig som vi betrakter disse i forhold til våre teorier om demokrati, for å avklare hvilket land som kan sies å ha de mest demokratiske institusjonene. Videre skal dette settes opp mot teorien relatert til demokrati og vekst, for å se hva som stemmer overens eller ei.

La oss starte med Laos. Kan vi betrakte de laotiske institusjonene som demokratiske? Vi starter med å betrakte det Laotiske statsapparatet. Som vi husker fra vår definisjon av demokratiske institusjoner så er dette institusjoner som er enten av demokratisk struktur, eller av under demokratisk kontroll. I Laos sitt tilfelle er det vanskelig å si at statsapparatet er av demokratisk struktur, blant annet ettersom presidenten har svært mye makt sammenlignet med andre deler av staten, når vedkommende er blitt valgt av nasjonalforsamlingen. Eksempler på dette er hans makt til å utpeke statsminister, guvernører og ministre, og så fjerne dem igjen om ønskelig, i tillegg til hvordan nasjonalforsamlingen møtes så sjelden og hvor presidenten leder den stående komitéen i mellomtiden. Staten er dermed strukturert på en veldig hierarkisk måte, hvor en har en veldig tydelig konsentrasjon av makt på få hender. Spørsmålet er dermed så om disse hendene er blitt valgt på en demokratisk måte, slik at de kan sies å være underlagt demokratisk kontroll?

At statsmakten er underlagt demokratisk kontroll er på flere måter vanskelig å påstå. Dette, ettersom det synes at sittende styresmakter har veldig mye å si for hvem som skal ta over makten, heller enn at dette er opp til folket å bestemme. Dette, da vi har sett at det er presidenten som godkjenner den nasjonale valgkomitéen som overser prosessen i å velge kandidater til nasjonalforsamlingen, i tillegg å sitte i den selv. Jevnt over så passer dette dårlig med kriteriene for å oppnå verken polyarki eller et liberalt demokrati, og ei heller et demokrati basert utjevning av makt, da staten synes å være godt kontrollert av en politisk elite. Valgdeltagelsen er derimot veldig høy, noe som kan tyde på at folket har utøvet sin makt likevel. Spørsmålet er så om valget egentlig har noe å si når du har lite å si i hvem du har å velge mellom.

Om en som vanlig mann i gata ikke har særlig mye innflytelse gjennom valgkanalen, har man dette heller gjennom det dominerende partiet? Som vi har sett på er partiet en utrolig viktig institusjon, men som vi også har sett så er den veldig hierarkisk og toppstyrt. Videre er det ikke veldig mange i Laos som er medlem i partiet, særlig om en sammenligner medlemsmassen med den totale befolkningen. Så selv om man er medlem i partiet, og da har muligheten til å påvirke partiets handlinger i noen grad, som vi så i eksempelet med prosessen opp mot den 10. partikongressen, så er det ikke veldig mange som gjør dette. Det er dermed også trygt å si at også denne institusjonen har et demokratisk underskudd.

Skifter vi blikket mot Cubas institusjoner derimot er fortellingen annerledes, men har også noen fellestrekk. Likt med Laos er dette landet heller ikke noe polyarki eller liberalt demokrati, da det mangler typiske trekk som et flerpartisystem, da det politiske systemet heller er strukturert uten partier av den konvensjonelle forståelsen av begrepet. En annen likhet er hvordan nasjonalforsamlingen også her er lite brukt, og i dets sted er det mindre gruppe med politiske autoriteter som styrer det daglige i staten. Det er også noen aspekter ved det cubanske systemet som skiller seg veldig fra Laos, nemlig påvirkningskraften folk har på hvem som skal å styre i staten, og hvordan de skal gjøre det. Det mest slående eksemplet på dette må være hvordan grunnloven er underlagt folkeavstemninger, slik vi så et eksempel på tidligere i år. Denne ble diskutert folk over hele Cuba, og det ble sendt inn tusenvis av endringsforslag, før den til slutt ble stemt over med stort flertall (Baer, 2019). Dette, i tillegg til valgsystemet hvor ingen partier eller pengebruk er tillatt kan sies å være en faktor som gjør at terskelen for å ta del i politikken er mye lavere enn den vil kunne være i for eksempel Laos, hvor inntil nylig lokaldemokrati bokstavelig talt var forbudt (Stuart-Fox, 2005, s. 20). Dette er altså mer i tråd med definisjonen av demokrati som spredning av makt, særlig når man også tar i betraktning hvordan Cuba også er et av de landene i verden med jevnest spredning av makt og penger, og dermed scorer høyt på egalitærindeksen til V-dem (Varieties of Democracy, 2018).

Partistrukturene vi har observert er på mange måter like, da de i stor grad er organisert på samme måte og operer etter lignende prinsipper. En stor forskjell mellom partiene derimot er hvordan kravene for å bli med i partiet i Cuba er mye større enn det er i Laos. Likevel, er det langt flere partimedlemmer i Cuba. En annen mindre forskjell mellom partiene er hvordan man kan si at parti og stat er enda tettere knyttet sammen i Laos enn i Cuba, ettersom partileder og statsleder er samme person, noe om ikke lengre er tilfelle i Cuba. Formelt har ikke det cubanske partiet noe makt over staten, selv om praksisen kan synes å være noe annet.

Videre kan det synes at det cubanske partiet, i alle fall til tider, kan være mer åpent om sin aktivitet og mottakelig for innspill. Så selv om partiene er veldig like, kan man likevel igjen si at den kubanske institusjonen er mer demokratisk.

Dette betyr at Cuba består av mer demokratiske institusjoner enn hva Laos gjør, men som vi kan se fra delkapittel 3.3 så det er Laos som har høyest vekstrate av de to.

4.2 Alternative forklaringer

Ettersom vi kan se at våre funn passer dårlig med teorien om at demokrati leder til økonomisk vekst. Det finnes dermed flere alternative forklaringer vi da kan se på, men hvor vi kommer til å betrakte to av dem, nemlig:

1. Demokrati, og de tilhørende demokratiske institusjonene, leder ikke til vekst
2. Demokrati, og de tilhørende demokratiske institusjonene, er ikke en tilstrekkelig forklaring alene.

Den første forklaringen er i tråd med teoriene tidligere diskutert hvor det ble argumentert for at demokrati heller kan være et hinder for vekst enn en årsak til det, som mulig forklart gjennom at enigheter, diskusjoner og konkurrerende mål og metoder kan gjøre det vanskeligere å komme til avgjørelser, og i verste fall umulig i saker der det ikke blir mulig å få flertall for noen løsninger. Et mindre demokratisk system hvor institusjonene som med ansvar for å komme frem til beslutningene, samt iverksette dem, får arbeide mer eller mindre uforstyrret vil dermed ville kunne være mer effektivt for å nå prioriterte mål.

Den andre forklaringen er den at demokrati godt kan ha en positiv effekt på økonomisk vekst, men at det finnes forklaringer med større forklaringsgrad enn demokrati. Andre variabler som kan forklare dette kan være andre forhold som skiller Laos og Cuba fra hverandre. Et slikt viktig forhold kan blant annet være handelsblokaden mot Cuba orkestrert av USA. Denne har eksistert siden 1962 og forbyr nesten all eksport til Cuba. Blokaden er oppretthold av en mengde lover, blant annet «The Cuban Democracy Act» fra 1992. Denne loven forbøy blant annet amerikanske datterselskap utenfor USA å handle med Cuba og at amerikanske cubanere kunne sende penger til sine slektninger på Cuba, for å promotere fredelig overgang til demokrati på Cuba (Bell, 1993, s. 98). En annen mulig forklaring er forskjellene mellom det Cubanske og Laotiske, hvor Cuba i stor grad har holdt på sin sosialistiske økonomi, mens Laos har fullstendig forlatt denne tanken og etablert en kapitalistisk økonomi. Laos har dermed med hjelp fra utenlandske investeringer fulgt den generelle trenden en har kunnet

observert i verden siden 1991, hvor all modernisering og utvikling har fulgt den vestlige, kapitalistiske modellen (Arblaster, 2002, s. 1).

En annen forklaring kan være den store økonomiske veksten generelt en har sett i Sørøst-Asia de siste tiårene, noe Laos kan ha dratt nytte av som et land i regionen. Dette er ettersom hvilke naboland en har påvirker hvem en handler med, fordi naboland har en tendens til å handle mye med hverandre, som forklart ved den økonomiske «gravitets» teorien (Chaney, 2013). Hvem man er nabo eller naboer til er også avgjørende for hva en selv eksporterer (Sanidas, 2018).

5 Konklusjon

I korte trekk er det funnet at det demokrati ikke er enkelt å definere. Det finnes nemlig veldig mange versjoner av hva demokrati kan eller bør være, men det finnes noen som er mer utbredt og akseptert enn andre. Konseptet polyarki er at av disse og beskriver et politisk system basert på frie valg med flere partier og politiske rettigheter, og har mye til felles med liberaldemokrati, som på sin side legger enda mer vekt på rettigheter og friheter. Det er også mulig å se på demokrati som spredningen av makt og fraværet av dominering. Under demokratier finner vi demokratiske institusjoner, noe mange har pekt på som kilder til økonomisk vekst, da dårlige ledere kan kastes og erstattes av bedre, noe som forbedrer den offentlige styringen. Andre mener derimot at demokrati kan forhindre økonomisk vekst, ettersom dette kan gjøre det vanskeligere å komme frem til viktige avgjørelser.

Undersøkelsen av Cubas og Laos' institusjoner har vist at de på mange måter er like, men at de også har noen store forskjeller som skiller dem fra hverandre. De er begge «ettpartistater», men dette er mye mer formelt i Laos enn i Cuba, hvor alle partier er forbudt fra å delta i valg. Valgsystemet i Cuba bygges opp av små valgkretser og kommuneforsamlinger, samt nomineringer gjort av masseorganisasjoner som de aller fleste cubanere er medlemmer i, mens det i Laos ledes av komitéer under oppsyn av den sittende eliten. Videre er det valg på flere ting, som grunnloven for eksempel. Kommunistpartiet i Cuba har en helt annen funksjon og mange flere medlemmer enn det i Laos. Alt i alt kan de cubanske institusjonene betraktes som mer demokratiske enn de laotiske. Den økonomiske veksten er derimot langt større i Laos, noe den har vært i mange tiår.

Ettersom vi spurte oss selv om demokratiske institusjoner leder til økonomisk vekst i innledningen, kan vi nå trekke en konklusjon ut ifra funnene vi har gjort. Med tanke på at det er gjennom denne oppgaven funnet at det har vært mye mer vekst i et land med mindre

demokratiske institusjoner, kan det konkluderes med at demokratiske institusjoner ikke leder til vekst, eller i det i det minste ikke leder mer vekst enn i land med mindre demokratiske institusjoner.

Det er derimot også mulig at demokrati og demokratiske institusjoner som regel vil føre til mer vekst, om en analyserer flere land over hele verden, men det kan vi ikke si noe om i denne oppgaven. Det vi derimot kan si noe om er at selv om dette er tilfellet, så kan et slik funn ikke betraktes som en sikker regel. De landene vi har betraktet i denne oppgaven vil være et klart avvik fra dette eventuelle funnet. Dette kan tyde på at det finnes andre forklaringsvariabler som har mye, eller mer, å si enn demokratiske institusjoner, som diskutert i delkapittel 4.2.

Videre forskning burde dermed ta en titt på enda flere land for sammenligning, og kanskje undersøke flere andre mulige årsaker til vekst ytterligere.

6 Litteraturliste

Arblaster, A. (2002). *Democracy Third Edition* (Tredje utgave). Philadelphia, Open University Press

Backer, L. C. (2016a). The Cuban Communist Party at the Cusp of Change. *Coalition for Peace & Ethics, 1*(1).

Backer, L.C. (2016b). Embracing a 21st Century Planning Marxism Model: The Cuban Communist Party Confronts Crisis, Challenge and Change in its 7th *Congress. The Association for the Study of the Cuban Economy Annual Proceedings, vol. 26.* Hentet fra https://www.ascecuba.org/c/wp-content/uploads/2017/01/backerpaper.pdf

Baer, J. A. (2019, 11.april). Cuban Constitution of 2019. Hentet fra http://www.coha.org/cuban-constitution-of-2019/

Barro, R. J (1996). Democracy and Growth. *Journal of Economic Growth*, 1:1-27. Hentet fra: https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2FBF00163340.pdf

Bell, J. S. (1993). Violation of International Law and Doomed U.S. Policy: An Analysis of the Cuban Democracy Act. *The University of Miami Inter-American Law Review, Vol. 25*(1), 77-129. Hentet fra https://www.jstor.org/stable/pdf/40176331.pdf?refreqid=excelsior%3A8e910882a4ad077600f43bb7bd45433e

Buncome, A. (2018, 19. April). Miguel Diaz-Canel elected as president of Cuba. Hentet fra https://www.independent.co.uk/news/world/americas/miguel-diaz-canel-cuba-president-raul-castro-fidel-replacement-communist-party-latest-updates-a8312441.html

Chaney, T. (2013). The Gravity Equation in International Trade: An Explanation. *NBER Working Paper* (nr. 19285). Hentet fra https://www.nber.org/papers/w19285

Chappelow, J. (2019a). Gross Domestic Product (GDP). Hentet fra: https://www.investopedia.com/terms/g/gdp.asp

Chappelow, J. (2019b). Economic Growth. Hentet fra https://www.investopedia.com/terms/e/economicgrowth.asp

Christensen, T., Egeberg, M., Lægreid, P., Rosness, P. G. og Rørvik, K. A. (2015) *Organisasjonsteori for offentlig sektor* (3. utgave). Oslo, Universitetsforlaget

Chomsky, A. (2011). *A history of the cuban revolution* (1. utgave). Hoboken, Wiley-Blackwell

Constitution of the Lao People's Democratic Republic (2015). Hentet fra https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/ac/ewt_dl_link.php?nid=119&filename=parsystem2

Cubadebate (2016, 18. April). 7th PCC Congress Central Report, presented by First Secretary Raúl Castro Ruz. Hentet fra http://en.cubadebate.cu/news/2016/04/18/7th-pcc-congress-central-report-presented-by-first-secretary-raul-castro-ruz/

Cuban Democracy Act of 1992 (1992).

Cuba's Draft Constitution of 2019 (2019). Hentet fra https://www.constituteproject.org/constitution/Cuba_2019D.pdf?lang=en

Danevad, A. (1993). Development Planning and the Importance of Democratic Institutions in Botswana. *Chr. Michelsen Institute, R 1993* (7).

DeLong, J. B. (1998). Estimating World GDP, One Million B.C. – Present. Hentet fra http://holtz.org/Library/Social%20Science/Economics/Estimating%20World%20GDP%20by%20DeLong/Estimating%20World%20GDP.htm

Elson, A. (2006). The Economic Growth of East Asia and Latin America in Comparative Perspective -Lessons for development policy. *World Economics*, *7*(2). Hentet fra https://relooney.com/NS4053/00_New_399.pdf

Freedom House (2018a). Freedom in the World 2018 Methodology. Hentet fra https://freedomhouse.org/report/methodology-freedom-world-2018

Gunn, G. (2007). Laos in 2006: Changing of the Guard. *Asian Survey*, 47(1), 183-188. doi:10.1525/as.2007.47.1.183

Hague, R., Harrop, M. og McCormick, J. (2016). *Comparative government and politics: An introduction* (10. utgave). London, Palgrave

High, H. (2013). LAOS IN 2012: In the Name of Democracy. *Southeast Asian Affairs*, 137-152. Hentet fra http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=9dc6b442-a4bc-4076-9a3f-1c12355a8cce%40pdc-v-sessmgr02

Hudson, R. A. (2002). *Cuba: A country study* (4. utgave). Washington, DC, Federal Research Division, Library of Congress

Inter-Parliamentary Union (2016). LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC - Sapha Heng Xat (National Assembly). Hentet fra: http://archive.ipu.org/parline-e/reports/2175_B.htm

Inter-Parliamentary Union (2018). CUBA Asamblea nacional del Poder popular (NationalAssembly of the People's Power). Hentet fra http://archive.ipu.org/parline-e/reports/2175_B.htm

Kenton, W. (2018). Economy. Hentet fra https://www.investopedia.com/terms/e/economy.asp

Lawson, M. L og Epstein, S. B (2019). Democracy Promotion: An Objective of U.S. Foreign Assistance. *Congressional Research Service Report* (R44858). Hentet fra https://fas.org/sgp/crs/row/R44858.pdf

Marshall, M. G. og Elzinga-Marshall, G. C. (2017). Global Report 2017 - Conflict, Governance, and State Fragility. Hentet fra http://www.systemicpeace.org/vlibrary/GlobalReport2017.pdf

Martínes, Y. (2018, 20. Februar). How do elections work in Cuba? Hentet fra http://en.granma.cu/cuba/2018-02-20/how-do-elections-work-in-cuba

Morales, Y. C. (2016, 29. Februar). Looking toward 7th Party Congress. Hentet fra http://en.granma.cu/cuba/2016-02-29/looking-toward-7th-party-congress

Pansardi, P. (2016). Democracy, Domination, and the Distribution of Power: Substantive Political Equality as a Procedural Requirement. *Revue internationale de philosophie, 70*(275). Hentet fra https://www.researchgate.net/publication/281643170_Democracy_Domination_and_the_Distribution_of_Power_Substantive_Political_Equality_as_a_Procedural_Requirement

Piketty, T. (2014). *Kapitalen i det 21. århundre.* Oslo, Cappelen Damm.

Puddington, Arch (2018). *Freedom in the World 2018 - The Annual Survey of Political Rights & Civil Liberties*. Hentet fra https://freedomhouse.org/sites/default/files/FreedomintheWorld2018COMPLETEBOOK.pdf

Rivera-Batiz, F. L. (2002), Democracy, Governance, and Economic Growth: Theory and Evidence. *Review of Development Economics*, 6: 225-247. doi:10.1111/1467-9361.00151

Roman, P. (2007). Electing Cuba's National Assembly Deputies: Proposals, Selections, Nominations, and Campaigns. *European Review of Latin American and Caribbean Studies 82*, 69-87. DOI: 10.18352/erlacs.9640

Røiseland, A. og Vabo, S. I. (2016). *Styring og samstyring – governance på norsk* (2. utgave). Bergen, Fagbokforlaget

Sanida, E. (2018). World Trade: The Importance of Neighbors. *Int J Econ Manag Sci 2018*, Vol 7(1): 492. DOI: 10.4172/2162-6359.1000492

Savada, A. M. (1995). *Laos: A country study* (3. utgave). Washington, DC, Federal Research Division, Library of Congress

Sayalath, S., & Creak, S. (2017). REGIME RENEWAL IN LAOS: The tenth congress of the lao people's revolutionary party. Southeast Asian Affairs, , 179-200. Hentet fra: https://search.proquest.com/docview/1965551155?accountid=12870

Stuart-Fox, M. (2005). *Politics and Reform in the Lao People's Democratic Republic* (Asia Research Centre nr. 126). Perth, Murdoc University

TeleSUR (2017, 6. April). Youth Are Joining Cuba's Communist Party in Droves — Here's Why. Hentet fra https://www.telesurenglish.net/news/Youth-Are-Joining-Cubas-Communist-Party-in-Droves--Heres-Why-20170406-0033.html

Teorell, J., Coppedge, M., Lindberg, S. og Skaaning, S. (2018). Measuring Polyarchy Across the Globe, 1900–2017. *St Comp Int Dev, 54*, 71–95. https://doi.org/10.1007/s12116-018-9268-z

The Economist Intelligence Unit (2019). Democracy Index 2018: Me too? Political participation, protest and democracy. Hentet fra http://www.eiu.com/Handlers/WhitepaperHandler.ashx?fi=Democracy_Index_2018.pdf&mode=wp&campaignid=Democracy2018

Varieties of Democracy (2018). Democracy for All? V-Dem Annual Democracy Report 2018. Hentet fra https://www.v-dem.net/media/filer_public/3f/19/3f19efc9-e25f-4356-b159-b5c0ec894115/v-dem_democracy_report_2018.pdf

Verdensbanken (2019). GDP growth (annual %). Hentet fra https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG

NTNU

Kunnskap for en bedre verden